

List otwarty środowiska naukowego w sprawie redukcji populacji dzików

Szanowny Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

Jako naukowcy oraz eksperci zajmujący się profesjonalnie ochroną i zarządzaniem zasobami środowiska przyrodniczego, w tym także leśnictwem i gospodarką łowiecką, czujemy się zobowiązani do zaapelowania do Pana Premiera o uchronienie kraju od fatalnych konsekwencji gospodarczych i środowiskowych w związku z decyzją Ministerstwa Środowiska o tzw. depopulacji (skoordynowanym odstrzale redukcyjnym, zmierzającym do maksymalnego obniżenia liczebności populacji) dzika w skali całego obszaru Polski, jako elementu walki z ASF.

Postulujemy natychmiastowe wstrzymanie planowanych masowych i wielkoobszarowych odstrzałów dzików.

Od 12 stycznia br. do końca lutego myśliwi mają przeprowadzić masowy, skoordynowany odstrzał dzików na zdecydowanej większości terytorium kraju. Odstrzelonych ma zostać nawet 210 tys. tych zwierząt, a resort środowiska domaga się maksymalnego obniżenia liczebności populacji tego gatunku. Uważamy, że decyzja ta zapadła pod naciskiem politycznym i nie ma żadnego merytorycznego uzasadnienia.

Masowy odstrzał dzików w ramach polowań zbiorowych nie zapewni realizacji celu, jakiemu ma służyć, tj. zatrzymaniu ekspansji wirusa ASF (afrykańskiego pomoru świń, ang. *African swine fever*) w Polsce. **Przeciwnie - zarówno wytyczne Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), jak i krajowa praktyka wskazują, że zmasowane polowania na dziki walnie przyczyniają się do roznoszenia wirusa.** Dzieje się to za sprawą (1) zwiększania zasięgów przemieszczania się spłoszonych zwierząt, które zarażają kolejne osobniki, (2) zanieczyszczania środowiska krwią zarażonych dzików, która może stanowić źródło nowych zakażeń, oraz (3) częstszego kontaktu z krwią i szczątkami zarażonych dzików przez myśliwych, bez możliwości skutecznego odkażenia w warunkach polowania. **Zwiększona mobilność myśliwych w ramach masowych odstrzałów może prowadzić do transmisji wirusa na duże odległości.**

Potwierdzają to statystyki, według których pomimo prowadzenia intensywnego odstrzału sanitarnego w latach 2015-2017, kiedy wybito w Polsce niemal 1 milion dzików, sukcesywnie wzrastała liczba przypadków zarażenia wirusem ASF w populacji tych zwierząt. W 2015 r. odnotowano jedynie 44 przypadki, w 2017 było ich już 678. Wirus nie tylko nie został zatrzymany przez masowy odstrzał dzików, ale miał doskonałe warunki do rozprzestrzeniania się. W 2018 r. stwierdzono już 3300 przypadków ASF u dzików.

Możliwość całkowitej lub prawie całkowitej eliminacji dzika na dużych obszarach kraju niesie ogromne ryzyko trudnych do przewidzenia skutków przyrodniczych. Praktyczne zniknięcie tego gatunku może spowodować istotne zaburzenia w funkcjonowaniu ekosystemów leśnych i prowadzić do negatywnych skutków dla gospodarki leśnej i zdrowia publicznego. Dzikie są gatunkiem dominującym w zespole dużych ssaków w naszych ekosystemach. Jako zwierzęta wszystkożerne pełnią w lasach rolę sanitarną oraz mają istotny wpływ na wiele elementów środowiska. Dzikie żywią się m.in. owadami będącymi szkodnikami drzew, gryzoniami oraz padliną. Buchtując w poszukiwaniu pokarmu i roznosząc nasiona, odgrywają ważną rolę w naturalnym odnowieniu lasu i w procesach obiegu materii w przyrodzie. Eliminacja tego gatunku z ekosystemu może przyczynić się do zwiększenia intensywności gradacji owadów w lasach oraz częstości występowania patogenów przenoszonych przez gryzonie na ludzi (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu). Dzikie stanowią również ważny naturalny pokarm wilka, a zmniejszenie jego dostępności może wywołać wzrost poziomu szkód powodowanych przez te drapieżniki znajdujące się pod ochroną.

Stoimy na stanowisku, iż dla osiągnięcia celu, jakim jest zatrzymanie epidemii ASF w Polsce, należy pilnie porzucić pozorowane i kosztowne działanie, jakim jest masowy odstrzał dzików. Eksperti z Państwowego Instytutu Weterynarii w Puławach wskazują, że wszystkie nowe ogniska zarażenia wirusem trzody chlewnej w Polsce są wynikiem przenoszenia wirusa przez ludzi. Prawdziwą przyczyną rozwoju ASF w Polsce jest bowiem brak bioasekuracji i niewystarczająca kontrola sanitarna w branży trzody chlewnej. Raport NIK z 2017 r. wskazuje, że w Polsce program bioasekuracji w związku z ASF był źle przygotowany i nierzetelnie wdrażany: 74 proc. gospodarstw nie posiadało niezbędnych zabezpieczeń, program wdrażany był opieszale, a protokoły z kontroli weterynaryjnej - często fałszowane w celu stworzenia pozorów zabezpieczenia stad świni przed ASF. W efekcie choroba nie została zatrzymana i rozprzestrzeniła się na kolejne województwa. W listopadzie 2017 r. wirus przekroczył linię Wisły.

Obecnie wirus zagraża najbardziej dochodowym chlewniom w województwie wielkopolskim. Jeżeli kierowany przez Pana rząd nie podejmie skutecznych i zdecydowanych działań w celu zapewnienia najwyższych standardów bioasekuracji i nadzoru weterynaryjnego, będzie on bezpośrednio odpowiedzialny za załamanie się branży trzody chlewnej w Polsce. Tego problemu nie rozwiąże masowy odstrzał dzika.

W miejsce nielimitowanego odstrzału dzików postulujemy wprowadzenie realnie działających mechanizmów odnajdywania padłych osobników tego gatunku. Zgodnie z wytycznymi EFSA, takie działanie (tzw. nadzór bierny) jest najskuteczniejszym sposobem wykrywania nowych przypadków ASF we wczesnym stadium na obszarach wolnych od chorób. Odnajdywanie i usuwanie padliny dzików zarażonych ASF stanowi również kluczowy element strategii ograniczenia długotrwałego utrzymywania się tej choroby w środowisku.

Najnowsze dane naukowe i rekomendacje EFSA sugerują złożoną i adaptacyjną strategię walki z ASF, zakładającą zmienną intensywność metod zarządzania populacjami dzika w zależności od fazy epidemii choroby na danym terenie oraz odległości od obszaru

zakażonego. Natomiast obecnie wdrażana w Polsce strategia, oparta na drastycznej redukcji populacji dzika na obszarze całego kraju, stoi w sprzeczności z nowoczesnymi metodami kontroli chorób w populacjach dzikich zwierząt i współczesnymi wymogami ochrony przyrody.

Dlatego apelujemy o natychmiastowe cofnięcie decyzji o odstrzale redukcyjnym dzików i wdrożenie alternatywnych działań na bazie wiedzy naukowej i eksperckich opinii (ukierunkowanych na rzeczywisty mechanizm roznoszenia ASF związany ze świadomym bądź nieświadomym udziałem człowieka), mających na celu wstrzymanie dalszego rozprzestrzeniania się tej choroby w Polsce. Zgłaszamy jednocześnie swoją gotowość do udziału w pracach dotyczących przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa ASF w Polsce.

Liczymy na pilną i zdecydowaną reakcję Pana Premiera w tej sprawie.

Autorzy listu:

prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Schmidt, Instytut Biologii Ssaków PAN

prof. nadzw. dr hab. Rafał Kowalczyk, Instytut Biologii Ssaków PAN

prof. dr hab. Henryk Okarma, Instytut Ochrony Przyrody PAN

dr Tomasz Podgórski, Czech University of Life Sciences i Instytut Biologii Ssaków PAN

prof. nadzw. dr hab. Przemysław Chylarecki, Muzeum i Instytut Zoologii PAN

Sygnatariusze:

1. dr Marek Wajdzik, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wydział Leśny

2. prof. dr hab. Tomasz Wesołowski, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych

3. prof. dr hab. Jerzy Szwagrzyk, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Wydział Leśny

4. dr Robert Mysłajek, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii

5. dr Zofia Prokop, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii

6. dr hab. Joanna Rutkowska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii

7. dr Adrian Zwolicki, Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii

8. mgr Alicja Pawelec, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii

9. dr Justyna Kierat, Nauka dla Przyrody

10. dr Joanna Kajzer-Bonk, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii

11. prof. dr hab. Jan Marcin Węsławski, Instytut Oceanologii PAN, Zakład Ekologii IOPAN

12. prof. dr hab. Piotr Skubała, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

13. dr Marcin Kadej, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych

14. dr hab. Adam Stebel, Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,

15. dr Anna Maria Kubiszyn, Instytut Oceanologii PAN, Zakład Ekologii Morza

16. prof. dr hab. Dariusz Tarnawski, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych

17. prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Kujawa, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN
18. dr hab. Paulina Kramarz, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
19. dr hab. Paweł Koperski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
20. dr Piotr Bentkowski, Institut Pierre Louis d'Epidémiologie et de Santé Publique, Paryż, Francja, Equipe 1 : Surveillance et Modélisation des maladies transmissibles
21. prof. dr hab. Joanna Pijanowska, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
22. mgr Katarzyna Kociniewska, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, Wydział Rolnictwa i Biotechnologii
23. mgr Zuzanna Pestka, Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii
24. mgr Michał Gorczak, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
25. dr Anna Muszewska, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
26. dr hab. Łukasz Niesiołowski-Spano, Uniwersytet Warszawski, Wydział Historyczny
27. dr Mateusz Płóciennik, Uniwersytet Łódzki, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
28. dr Krzysztof Drabikowski, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Zakład Biofizyki
29. dr hab. Ewa Szotańska, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Pracownia Hodowli Komórkowych/Zakład Biosyntezy Białka
30. dr Maria Oleszczuk, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Zakład Ekologii Krajobrazu
31. mgr Igor Siedlecki, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
32. prof. dr hab. Hanna Kmita, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Biologii
33. prof. nadzw. dr hab. Lech Łobocki, Politechnika Warszawska, Wydział Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska
34. prof. dr hab. Małgorzata Latałowa, Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii
35. mgr Małgorzata Zielińska, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Zakład Biochemii Drobnoustrojów
36. dr Marta Wiśniewska, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
37. prof. dr hab. Ewa Bartnik, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
38. prof. nadzw. dr hab. Małgorzata Grodzińska-Jurczak, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
39. prof. dr hab. Wojciech Bał, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Zakład Biofizyki
40. dr Anna Kujawa, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN
41. prof. dr hab. Grażyna Dobrowolska, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Zakład Biochemii Roślin
42. prof. dr hab. Paweł Golik, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
43. dr hab. Anna Orczewska, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Biologii i Ochrony Środowiska
44. dr Robert Gromadka, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Pracownia Sekwencjonowania DNA i Syntezy Oligonukleotydów

45. dr Piotr Dąbrowski, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Wydział Turystyki i Rekreacji
46. dr Jerzy Parusel, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice
47. mgr Kajetan Deja, Instytut Oceanologii PAN, Zakład Ekologii, Instytut Oceanologii PAN
48. prof. dr hab. Marek Konarzewski, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno-Chemiczny
49. prof. dr hab. Jan M. Wójcik, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Białowieża
50. prof. nadzw. dr hab. Wiktor Kotowski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
51. dr Tamara Aleksandrak-Piekarczyk, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Zakład Biochemii Drobnoustrojów
52. prof. nadzw. dr hab. Tomasz Mazgajski, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
53. dr Gerard Kanarek, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Stacja Ornitologiczna
54. prof. dr hab. Andrzej Elżanowski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Artes Liberales
55. mgr Jakub Bubnicki, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Zakład Ekologii Populacji
56. dr Jakub Skorupski, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Biologii
57. dr Tomasz Wyszomirski, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
58. dr Jakub Skorupski, Polskie Towarzystwo Genetyki Konserwatorskiej LUTREOLA, Polskie Towarzystwo Genetyki Konserwatorskiej LUTREOLA
59. prof. dr hab. Agnieszka Sirko, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
60. dr hab. Łukasz Michalczyk, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
61. prof. dr hab. Przemysław Czapliński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
62. prof. dr hab. Jörn Theuerkauf, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Pracownia Ekologii Behawioralnej, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie
63. dr Marta Maziarz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Pracownia Badań Ornitologicznych
64. mgr Agnieszka Rudak, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
65. dr Ewa Zgrabczyńska, Ogród Zoologiczny w Poznaniu, Urząd Miasta Poznania
66. prof. nadzw. dr hab. Jan Wawrzyniak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Neofilologii
67. dr Marta Głuchowska, Instytut Oceanologii PAN,
68. dr Kamil Bartoń, Instytut Ochrony Przyrody PAN,
69. prof. dr hab. Wiesław Babik, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
70. dr Monika Pasikowska-Piwko, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
71. prof. dr hab. Andrzej Ejchart, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
72. prof. dr hab. Jan Cz. Dobrowolski, Narodowy Instytut Leków,
73. dr hab. Karol Zub, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
74. prof. nadzw. dr hab. Michał S. Wojciechowski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

75. dr hab. Edyta Brzoska-Wojtowicz, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
76. mgr Ewa Tarnowska, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
77. dr hab. Daniel Młocicki, Warszawski Uniwersytet Medyczny,
78. dr Anna Rutkowska-Brdulak, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Wydział Prawa
79. prof. nadzw. dr hab. Jakub Brdulak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Finansów i Zarządzania
80. dr Dominik Marchowski, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
81. prof. dr hab. Werner Ulrich, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
82. dr hab. Anna Czarnecka, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN,
83. prof. dr hab. Jarosław Stolarski, Instytut Paleobiologii im. Romana Kozłowskiego PAN,
84. dr Wioleta Wasilewska-Dębowska, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
85. mgr Barbara Bujalska, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
86. dr Maria Zachwatowicz, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
87. mgr Joanna Kujawska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
88. dr Michał Małecki, Uniwersytet Warszawski, Biologia
89. mgr Zenon Rohde, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
90. dr Andrzej Grzywacz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
91. dr hab. Magdalena Niedziałkowska, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
92. prof. dr hab. Emilia Brzosko, Uniwersytet w Białymstoku,
93. dr hab. Aleksandra Burkowska-But, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
94. prof. dr hab. Jan R.E. Taylor, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno-Chemiczny, Instytut Biologii
95. prof. dr hab. Wojciech Pisula, Instytut Psychologii PAN, Pracownia Psychologii Porównawczej i Ewolucyjnej
96. dr Joanna Czarnecka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
97. dr hab. Ewa Durska, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
98. dr Aleksandra Jabłońska, Uniwersytet Łódzki,
99. dr Małgorzata Pawlikowska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, WBiOŚ
100. dr Marta Ronowicz, Instytut Oceanologii PAN,
101. dr Stanisław Pagacz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
102. prof. dr hab. Jarosław Buszko, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
103. prof. nadzw. dr hab. Piotr Skórka, Instytut Ochrony Przyrody PAN,
104. dr hab. Marta Kołodziej-Sobocińska, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
105. dr Emilia Trudnowska, Instytut Oceanologii PAN,
106. dr Agnieszka Kalwasińska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

107. dr Łukasz Ołdakowski, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno-Chemiczny, Instytut Biologii
108. dr Agata Lipko, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
109. dr Sławomir Kwaśniewski, Instytut Oceanologii PAN,
110. mgr Renata Bryk, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
111. dr Anna Kozakiewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Chemii
112. prof. dr hab. Katarzyna Turnau, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
113. prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Borowski, Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Ekologii Lasu
114. dr Agnieszka Pawełek, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
115. dr Izabela Kern-Zdanowicz, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
116. dr hab. Marcin Zych, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
117. dr Jan Boratyński, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
118. dr Krzysztof Niedziałkowski, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Biologii Ssaków PAN
119. prof. dr hab. Jacek Radwan, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Biologii
120. dr Areta Czerwinska, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
121. dr Adam Hermaniuk, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno-Chemiczny
122. dr Joanna Plenzler, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
123. prof. nadzw. dr hab. Marta Szulkin, Uniwersytet Warszawski, Centrum Nowych Technologii, Uniwersytet Warszawski
124. prof. dr hab. Maciej LUNIAK, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie
125. dr Karolina Petrović, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
126. prof. dr hab. Adam Jaroszyński, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania
127. dr Katarzyna Kisiel, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
128. dr Joanna Tuszno, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Biologii
129. prof. dr hab. Paweł Koteja, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie,
130. mgr Eliza Kondzior, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
131. dr hab. Iwona Jasser, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
132. dr hab. Magdalena Kowalewska, Centrum Onkologii-Instytut,
133. mgr Michał Dziembowski, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
134. mgr Michał Korniluk, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
135. prof. dr hab. Magdalena Błażewicz, Uniwersytet Łódzki, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska
136. mgr Klaudia Dębiec, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
137. prof. dr hab. Dorota Dobrowolska, Instytut Badawczy Leśnictwa,
138. mgr Marzena Laskowska, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
139. mgr Monika Stępień, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii

140. dr Małgorzata Waksmundzka, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
141. prof. nadzw. dr hab. Roman Żurek, Instytut Ochrony Przyrody PAN,
142. dr hab. Andrzej Gębczyński, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Biologiczno -
Chemiczny
143. dr Dorota Kidawa, Uniwersytet Gdański, Wydział Biologii
144. dr Anna Fabisiewicz, Centrum Onkologii - Instytut im Marii Skłodowskiej-Curie,
145. dr Tomasz Brzeziński, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
146. dr Patryk Czortek, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
147. mgr Arkadiusz Sikora, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
148. dr Olga Smoleńska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk o Ziemi
149. dr Agnieszka Ludwiczak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Biologii i
Ochrony Środowiska
150. dr hab. Marcin Zalewski, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
151. prof. nadzw. dr hab. Piotr Kittel, Uniwersytet Łódzki, Wydział Nauk Geograficznych
152. prof. dr hab. Michał Dadlez, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN,
153. dr hab. Dariusz Pogocki, Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Biotechnologii
154. dr Grażyna Olszowska, Instytut Badawczy Leśnictwa,
155. dr hab. Marek Wiśniewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Chemii
156. mgr Paulina Bolibok, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Chemii
157. dr Wioletta Wawer, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie,
158. dr Marcin Sulwiński, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
159. prof. dr hab. Dariusz Iwan, Muzeum i Instytut Zoologii PAN w Warszawie, Muzeum
Zoologiczne
160. prof. nadzw. dr hab. Elwira Szuma, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,